

ПІДПРИЄМНИЦТВО, ТОРГІВЛЯ ТА БІРЖОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

BUSINESS, TRADE AND EXCHANGE ACTIVITIES

УДК 338.431

ПРИБУТКОВІСТЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН, ДИНАМІКА ТА ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ

Наталія Бондаренко; Альбіна Кудлай

*Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара,
Дніпро, Україна*

Резюме. Сільське господарство є однією з найважливіших галузей для економіки України. Отримана в процесі виробництва сільськогосподарська продукція призначена для забезпечення населення продуктами харчування, а також слугує сировиною для переробки в інших галузях економіки. При цьому сільське господарство є однією з найризикованіших галузей, оскільки обсяги виробництва продукції залежать від певних факторів – особливо це стосується продукції рослинництва. Тому прибутковість сільськогосподарських підприємств постійно коливається і залежить як від внутрішніх (якість сировини та матеріалів, застосування новітніх технологій у процесі вирощування та збору готової продукції), так і від зовнішніх факторів (погодні умови, сезонність, фінансова підтримка з боку держави, державне втручання в процес ціноутворення на сільськогосподарську продукцію тощо). В свою чергу, отриманий прибуток характеризує здатність підприємства до розширення його виробничої діяльності, отже його можна вважати джерелом розвитку суб'єкта господарювання. Стаття присвячена дослідженню стану прибутковості сільськогосподарської галузі України, питанням стосовно трактування поняття «прибуток». Проаналізовано визначення даного поняття в нормативно-правових документах, а також підходи різних науковців щодо його тлумачення. На підставі проведеного дослідження надано власне визначення поняттю «прибуток», яке, на нашу думку, повністю розкриває сутність даного поняття. Також проаналізовано сучасний стан та динаміку формування прибутку на сільськогосподарських підприємствах країни. На завершальному етапі досліджено динаміку рентабельності операційної діяльності сільськогосподарських підприємств залежно від їх розміру. Встановлено, що найвищий її рівень мають великі підприємства, помітна позитивна тенденція рентабельності спостерігається на малих та мікропідприємствах. Виявлено основні проблеми функціонування аграрних підприємств, серед яких найважливішими можна назвати такі, як нестача грошових коштів на модернізацію застарілої техніки, закупівлю новітніх технологій тощо. На підставі проведених досліджень зроблено висновок та узагальнено основні шляхи підвищення прибутковості діяльності аграрних підприємств.

Ключові слова: сільськогосподарська галузь, сільськогосподарське підприємство, прибуток, рентабельність, ефективність.

https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2022.04.110

Отримано 06.09.2022

UDC 338.431

**PROFITABILITY OF AGRICULTURAL ENTERPRISES OF UKRAINE:
CURRENT STATE, DYNAMICS AND WAYS OF INCREASE****Natalya Bondarenko; Albina Kudlai***Oles Honchar Dnipro National University, Dnipro, Ukraine*

Summary. Agriculture is one of the most important sectors for the economy of Ukraine. Agricultural products obtained in the production process are intended to provide the population with food products, and also serve as raw materials for processing in other sectors of the economy. At the same time, agriculture is also one of the most risky industries, since the volume of production largely depends on certain factors – this especially applies to crop production. Therefore, the profitability of agricultural enterprises constantly fluctuates and depends both on internal (quality of raw materials and materials, the use of the latest technologies in the process of growing and collecting finished products), and on external factors (weather conditions, seasonality, financial support from the state, state intervention in the process pricing of agricultural products, etc.). In turn, the profit obtained characterizes the ability of the enterprise to expand its production activities, therefore it can be considered a source of development of the economic entity. The article is devoted to the study of the state of profitability of the agricultural sector of Ukraine. In particular, the article examines the question of the interpretation of the concept of «profit», analyzes the definition of this concept in normative and legal documents, and also analyzes the approaches of various scientists to its interpretation. On the basis of the conducted research, an own definition of the concept of «profit» was given, which, in our opinion, fully reveals the essence of this concept. The article also analyzes the current state and dynamics of profit formation at the country's agricultural enterprises. At the final stage, the dynamics of the profitability of the operational activity of agricultural enterprises, depending on their size, was studied. It was established that large enterprises have the highest level of profitability, a noticeable positive trend of profitability is observed in small enterprises and micro-enterprises. The main problems of the functioning of agricultural enterprises have been identified, among which the most important can be called such as the lack of funds for the modernization of outdated equipment, the purchase of the latest technologies, etc. On the basis of the conducted research, a conclusion was made and the main ways of increasing the profitability of agricultural enterprises were summarized.

Key words: agricultural industry, agricultural enterprise, profit, profitability, efficiency.

https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2022.04.110

Received 06.09.2022

Постановка проблеми. Для економіки України велике значення має сільськогосподарська галузь, для якої характерний великий внесок у ВВП країни. Не дивлячись на це, все ж прибутковість сільськогосподарських підприємств постійно коливається. Специфікою аграрних підприємств є залежність обсягів отриманої готової продукції від різноманітних факторів – погодних умов, сезонності, якості сировини та матеріалів, модернізації техніки та обладнання тощо. Важливу роль у даній ситуації також відіграє фінансування діяльності аграрних підприємств. Хоч більшість аграрних підприємств проводять діяльність за принципом самофінансування, все ж такі підприємства потребують фінансової підтримки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Прибуток є основним джерелом функціонування та розвитку підприємства. Тому для нього це є однією з основних ділянок, які потрібно контролювати та аналізувати. Це є однією з причин, чому прибуток досліджується багатьма науковцями. Великий внесок у визначення поняття «прибуток» зробили такі науковці, як Осовська Г. В., Юшкевич О. О. [1], Ярошевич Н. Б. [2], Посилаєва К. І. [3, с. 86], Матюшенко І. Ю. [4] та ін. Дослідження стану сільськогосподарської галузі України та формування прибутку на сільськогосподарських підприємствах України є досить поширеними темами серед науковців. Дане питання досліджували науковці: Бланк І. А., Антонюк Р. Р., Осовська Г. В., Мочерний С. В., Мочерна Я. С.,

Андрійчук В. Г., Дем'яненко М. Я., Хорунжий М. Й., Довгалюк В. І., Амбросов В. Я., Месель В. Я., Ільчук М. М., Богачов О. В., Винокуров К. С., Саблук П. Т. та ін.

Провівши аналіз робіт вищенаведених науковців, можна зробити висновок, що дана тема потребує нових досліджень, оскільки з кожним роком умови, в яких функціонують сільськогосподарські підприємства, змінюються – змінюються закони, відбуваються зміни в податковому законодавстві тощо.

Метою статті є визначення сучасного рівня прибутковості сільськогосподарських підприємств України та виявлення основних проблем у його формуванні.

Постановка завдання. Для досягнення поставленої мети визначено такі завдання: розкрити сутність прибутку як економічної категорії; з'ясувати особливості формування прибутку на сільськогосподарських підприємствах; проаналізувати сучасний стан та динаміку формування прибутку на сільськогосподарських підприємствах країни; виявити основні проблеми функціонування аграрних підприємств та обґрунтувати пропозиції щодо підвищення прибутковості діяльності аграрних підприємств.

Для вирішення поставлених завдань використано методи: системний підхід, узагальнення, аналіз.

Виклад основного матеріалу. Сільськогосподарські підприємства шляхом виробництва та реалізації продукції здійснюють свою діяльність з метою отримання прибутку, тому вони відносяться до комерційних підприємств. Отриманий прибуток характеризує здатність підприємства до розширення його виробничої діяльності, отже його можна вважати джерелом розвитку суб'єкта господарювання.

Для того, щоб зрозуміти сутність такого поняття як «прибуток», варто дослідити різні підходи щодо його визначення. Визначення категорії «прибуток» міститься як у державних нормативних актах, так і в багатьох роботах науковців (табл. 1).

Таблиця 1. Підходи різних науковців до визначення поняття «прибуток»

№	Нормативний документ або автор	Визначення поняття «прибуток»
1	2	3
Визначення термінів на законодавчому рівні		
1	Податковий Кодекс України [5]	Прибуток із джерелом походження з України та за її межами визначається шляхом коригування (збільшення або зменшення) фінансового результату до оподаткування (прибутку або збитку), визначеного у фінансовій звітності підприємства відповідно до НП (С)БО або МСФЗ, на різниці, які визначені відповідними положеннями цього Кодексу (підпункт 134.1.1 ПКУ)
2	НПСБО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [6]	Прибутком є сума отриманого підприємством доходу, яка перевищує пов'язані з ним витрати за звітний період
3	Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 (МСБО 1) Подання фінансової звітності [7]	Прибуток або збиток – це загальний дохід за вирахуванням витрат за винятком компонентів іншого сукупного доходу
Визначення понять з погляду науковців		
4	Осовська Г. В., Юшкевич О. О. [1]	Прибуток – перевищення доходів від продажу товарів та послуг над витратами на виробництво і продаж цих товарів; один із найважливіших показників фінансових результатів господарської діяльності підприємства, підприємця. Прибуток обчислюється як різниця між виручкою від реалізації продукту господарської діяльності та сумою витрат факторів виробництва на цю діяльність у грошовому вираженні
5	Ярошевич Н. Б. [2]	Прибуток є метою підприємницької діяльності й джерелом витрат на розвиток виробництва

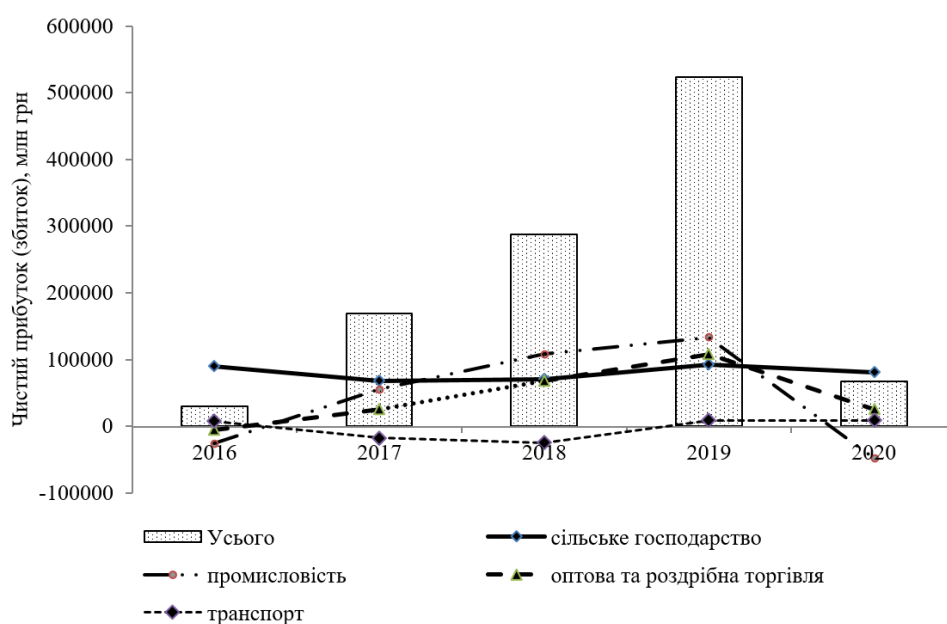
1	2	3
6	Посилаєва К. І. [3, с. 86]	Прибуток – частина вартості додаткового продукту, виражена в грошах; частина чистого доходу; грошовий вираз вартості реалізованого чистого доходу, основна форма грошових накопичень господарського суб'єкта
7	Матюшенко І. Ю. [4]	Прибуток підприємства в загальному розумінні являє собою частину вартості прибуткового продукту, створеного працею, і є складовою частиною доходу підприємства

Джерело: узагальнено авторами.

На підставі аналізу даної таблиці можна зробити висновок, що у нормативних джерелах прибуток розглядається з бухгалтерської точки зору. Прибуток визначається як різниця між доходами та витратами підприємства за відповідний період. Такими науковцями, як Ярощевич Н. Б. [2], Посилаєва К. І. [3, с. 86], Матюшенко І. Ю. [4] та ін. поняття «прибуток» розглядається з економічної точки зору. Прибуток вони бачать основною метою діяльності підприємства; різницею, що залишиться у володінні підприємства після погашення витрат.

Отже, на підставі аналізу трактувань поняття «прибуток» різними науковцями та даного поняття, наведеного в нормативно-правових актах, можемо узагальнити, що прибуток сільськогосподарського підприємства – це величина перевищення доходів, отриманих від продажу сільськогосподарської продукції власного виробництва та продуктів її переробки над витратами, понесеними на її виготовлення та продаж за звітний період у грошовому вираженні, яка забезпечує підприємству подальше розширення та розвиток виробництва; стимулює працівників до підвищення їх продуктивності; а також забезпечує зростання конкурентоспроможності сільськогосподарського підприємства.

Сільське господарство відіграє важливу роль для економіки України. Внесок даної галузі є великим. Для порівняння на рис. 1 наведено чистий прибуток (збиток) основних галузей України.

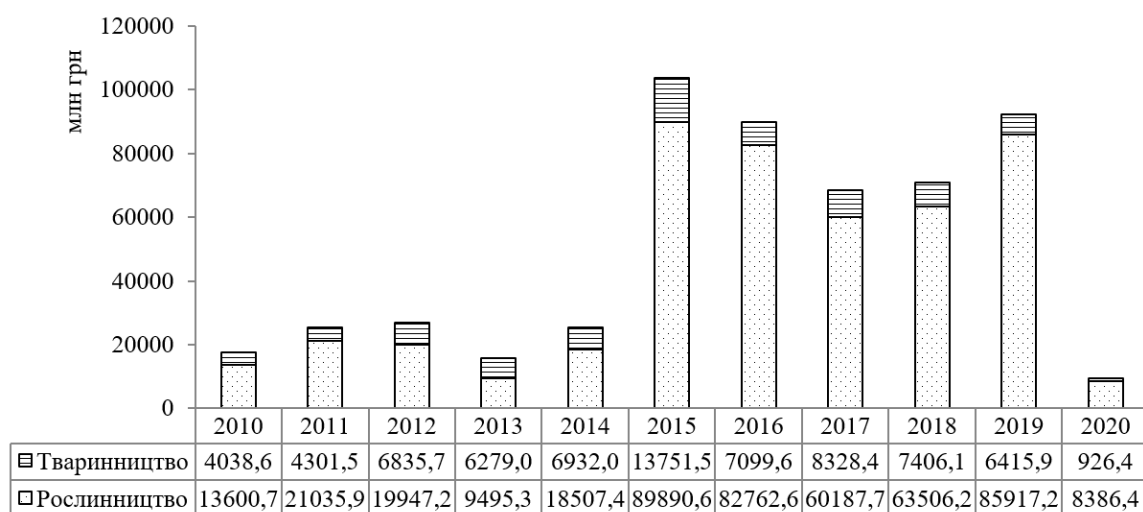
Рисунок 1. Динаміка чистого прибутку (збитку) підприємств за видами економічної діяльності

Джерело: сформовано авторами на основі [8].

Отже, на підставі графіка можемо зробити висновок, що динаміка чистого прибутку за всіма видами діяльності протягом п'яти аналізованих років суттєво коливається. При цьому, сільське господарство – єдина галузь, що має більш-менш стабільну динаміку. Протягом цього періоду величина прибутку сільськогосподарських підприємств зменшилася на 10%. Більш помітні відбулися серед промислових підприємств, адже величина їх збитку зросла на 48%.

Формування прибутку сільськогосподарських підприємств є специфічним, адже на відміну від інших підприємств на сільськогосподарських підприємствах виробничий процес не відповідає календарному року, оскільки, наприклад, у галузі рослинництва збір урожаю залежить від виду продукції та від сезону, в якому збирається врожай відповідного виду культури. Також варто звернути увагу на витрати виробничого процесу, зростання яких зменшує величину прибутку підприємства. Під час настання періоду посіву, догляду за рослинами чи збирання врожаю на сільськогосподарських підприємствах задіяна дорога сільськогосподарська техніка, яка потребує значних коштів на її придбання та ремонт.

Оскільки основними галузями в сільському господарстві є рослинництво й тваринництво, проаналізуємо динаміку фінансового результату (сальдо) до оподаткування на сільськогосподарських підприємствах у розрізі цих галузей (рис. 2).

Рисунок 2. Динаміка фінансового результату (сальдо) до оподаткування

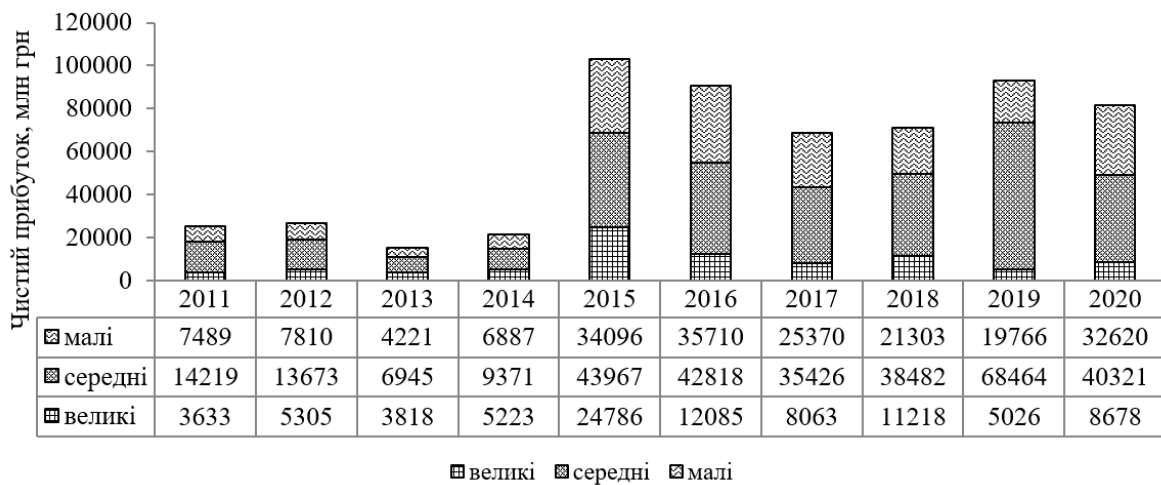
Джерело: сформовано авторами на основі [9].

Отже, на підставі даних рисунка 2 бачимо, що значно переважає величина прибутку підприємств, які спеціалізуються на виробництві продукції рослинництва. Протягом аналізованого періоду величина прибутку за обома галузями дещо зменшилася: для галузі рослинництва характерне зменшення прибутку підприємств на 38,3%, для підприємств галузі тваринництва – на 77,1%. Необхідно відзначити помітне стрімке зростання прибутків протягом 2015–2019 років. Причиною стало отримання великих доходів від вирощування однорічних культур – зернових, бобових та олійних.

Залежність сільськогосподарських підприємств від різних факторів є дуже великою, що значно впливає на коливання розміру чистого прибутку. Серед таких факторів можна виділити погодні умови, якість сировини, ціни на сировину й обладнання та ін. (рис. 3).

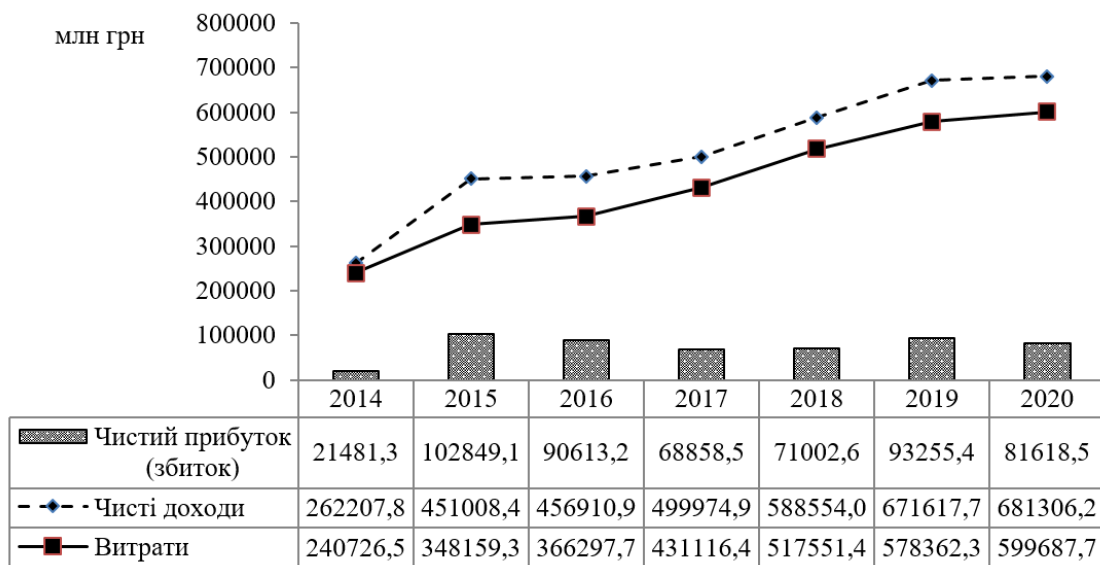
Отже, протягом 2011–2020 років помітні значні коливання розміру чистого прибутку аграрних підприємств. Значне зростання прибутку за всіма видами підприємств помітне з 2015 року. Протягом аналізованих 10 років найпомітніше зростає величина чистого прибутку малих підприємств – майже у 4,5 раза. Величина чистого прибутку середніх підприємств зростає майже у 3 рази. Найменш помітні зміни є серед великих підприємств – величина чистого прибутку зростає у 2,4 рази.

На величину чистого прибутку впливають два фактори – збільшення доходів та зменшення витрат (рис. 4). Протягом 2014–2020 років помітна зростаюча динаміка доходів та витрат. Отримання прибутку свідчить про переважання доходів над витратами. Протягом аналізованого періоду чисті доходи зросли у 2,6 рази. При цьому витрати за цей період зросли майже у 2,5 рази.

Рисунок 3. Динаміка чистого прибутку сільськогосподарських підприємств за видами підприємств

Джерело: сформовано авторами на основі [9].

Рисунок 4. Динаміка основних показників формування чистого прибутку на сільськогосподарських підприємствах

Джерело: сформовано авторами на основі [10].

Для детальнішого аналізу прибутковості сільськогосподарських підприємств доцільно провести аналіз окремо кожного виду доходів та витрат, які формують прибуток (рис. 5).

Отже, прибуток сільськогосподарського підприємства формується з чистого доходу від реалізації сільськогосподарської продукції, інших операційних доходів та доходів, отриманих від інших видів діяльності, що не є операційною. Найбільшу частку займають саме доходи від реалізації продукції, за цей період їх величина зросла на 50%. Значно меншу частку до загальної суми доходу мають інші операційні доходи (доходи від реалізації оборотних активів, доходи від операційної оренди активів тощо) – в середньому їх частка складає 11,22%. За аналізований період величина цих доходів зросла на 42%. А величина доходів, які не відносяться до операційної, зросла на 65%, проте їх частка залишається малою.

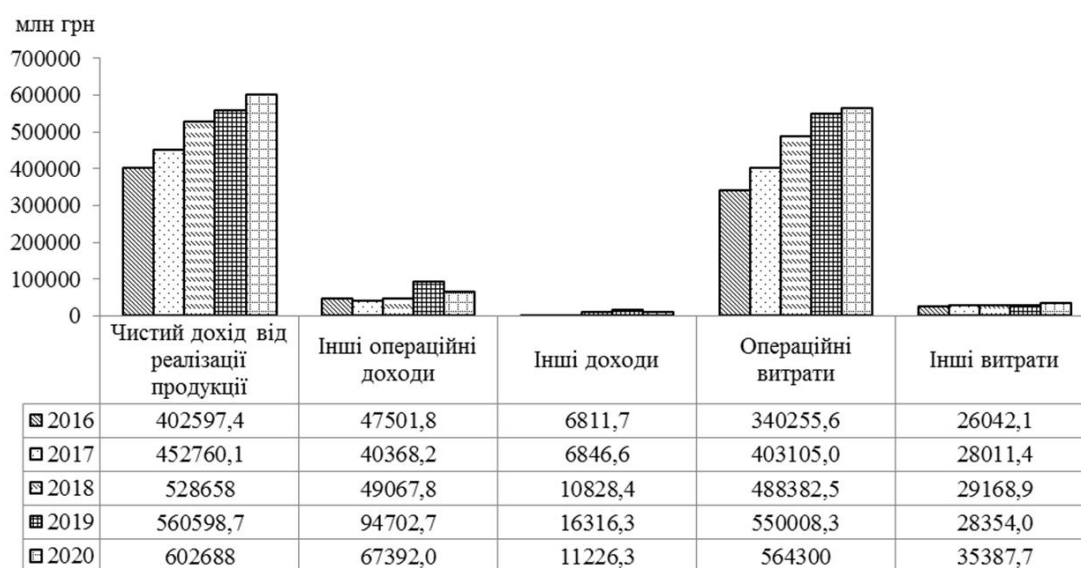

Рисунок 5. Складові чистого прибутку сільськогосподарських підприємств

Джерело: сформовано авторами на основі [10].

Виробництво сільськогосподарської продукції потребує певних витрат, які виникають у результаті використання певних ресурсів – матеріальних, фінансових тощо. З графіка бачимо, що найбільшу частку серед витрат сільськогосподарських підприємств займають саме операційні витрати. За аналізований період величина операційних витрат зросла аж на 66%. У свою чергу, величина інших витрат, які не пов'язані з виробництвом сільськогосподарської продукції, зросла лише на 36%.

Прибуток є абсолютним показником, за допомогою якого відображається абсолютний ефект від діяльності сільськогосподарського підприємства. При цьому, на відміну від прибутку за допомогою показника рентабельності можна визначити міру даної ефективності.

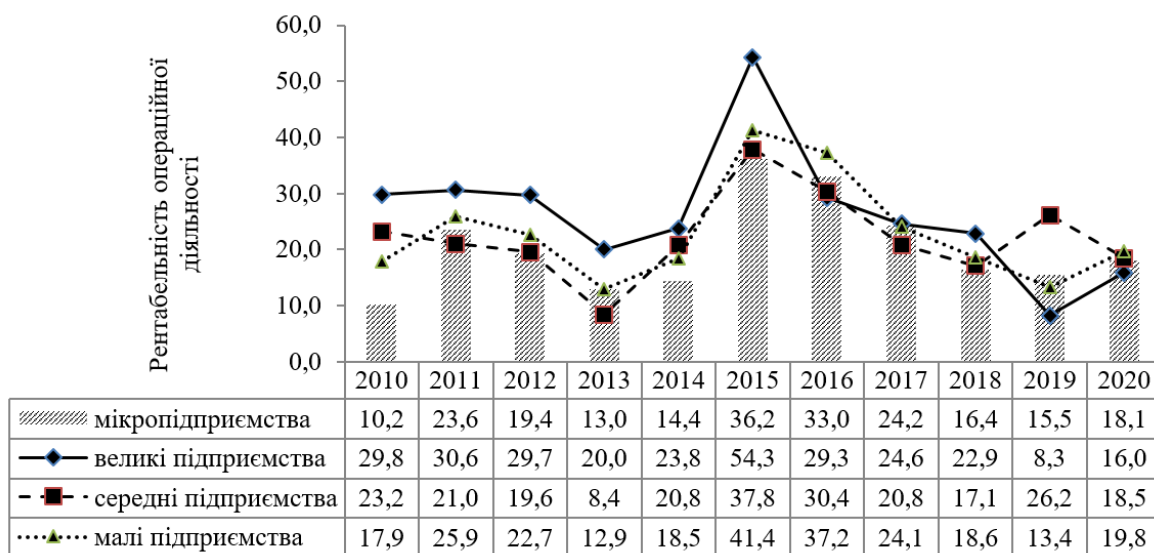
На сьогодні існує велика кількість показників рентабельності, серед яких одним із важливих є показник рентабельності операційної діяльності (рис. 6).

Отже, за 2010–2020 рр. спостерігаються значні коливання в динаміці рентабельності сільськогосподарських підприємств. За цей період максимальний рівень рентабельності спостерігається у 2015 році серед великих підприємств – він становить 54,3%. Аналізуючи показник рентабельності сільськогосподарських підприємств залежно від їх розміру можна зробити висновок, що найвищий його рівень мають великі

підприємства. Проте за досліджуваний період показник зменшився на 13,8 в.п. Також зменшилася рентабельність операційної діяльності середніх підприємств – на 4,7 в.п. У свою чергу, помітна позитивна тенденція рентабельності операційної діяльності малих підприємств – зросла на 1,9 в.п, мікропідприємств – зросла на 7,9 в.п.

Стосовно наявних проблем у формуванні прибутку на сільськогосподарських підприємствах дослідженнями встановлено, що негативними факторами, які призводять до зростання витрат, є природні умови, підвищення цін на виробничі ресурси, інфляція, а також фактори, які безпосередньо пов'язані внутрішнім середовищем сільськогосподарських підприємств (недотримання технології виробництва продукції, зниження її якості тощо). Однією з основних проблем прибутковості сільськогосподарських підприємств є нестача коштів на покупку нових та модернізацію старих основних засобів, які беруть участь у процесі виробництва сільськогосподарської продукції. Внаслідок цього у виробничому процесі використовується застаріла техніка, яка знижує якість продукції, вимагає значних витрат на її ремонт. Крім того, нестача фінансів негативно впливає й на якість насіння, посівного матеріалу та добрив, що також призводить до зменшення якості та обсягів виробництва сільськогосподарської продукції. Отже, для подальшого функціонування та розвитку сільськогосподарська діяльність потребує фінансування.

Рисунок 6. Рентабельність операційної діяльності сільськогосподарських підприємств

Джерело: сформовано авторами на основі [9].

На сьогодні в Україні існує диспаритет цін не на користь сільського господарства. На це вплинули певні чинники, спрямовані на підвищення собівартості сільськогосподарської продукції, і, як наслідок, зменшення доходів сільськогосподарських підприємств. Для вирішення проблеми забезпечення паритету цін державі слід здійснити:

- 1) оперативний контроль за рухом ринкових цін на аграрну продукцію і засоби виробництва, доходністю галузей і витратами на виробництво;
- 2) відпрацювання механізму підтримання доходів сільськогосподарських товаровиробників через систему регулювання мінімальних цін, фінансування, кредитування, страхування;

3) погодження з зацікавленими країнами цінової й фінансово-кредитної політики на світовому продовольчому ринку сировини з урахуванням руху цін на них;

4) оцінювання тенденцій руху цін (і їх наслідків) світового ринку і внутрішніх цін на аналогічні товари;

5) встановлення імпорتنих бар'єрів у формі тарифів і квот для захисту власного ринку сільськогосподарської продукції.

Велику роль у регулюванні рівня цін державою відіграє встановлення підтримуючих цін на зерно через заставну закупівлю, під якою розуміють гарантовану державою закупівлю зерна у сільськогосподарських товаровиробників за рахунок бюджетних коштів на певний період та його зберігання протягом певного терміну, з правом витребувати це зерно. Державні заставні купівлі зерна проводяться Аграрним фондом, який надає бюджетну позику виробнику зерна, яке є об'єктом державного цінового регулювання, під заставу його об'єкта цінового регулювання.

Для підвищення ефективності регулювання аграрного ринку Кабінет Міністрів України, Міністерство фінансів України, Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства повинні забезпечити фінансування Аграрного фонду в обсязі, що дозволить здійснювати закупівлю об'єктів державного цінового регулювання сільськогосподарської продукції за форвардними і ф'ючерсними контрактами.

Висновки. На сьогодні відстежується позитивна динаміка прибутковості аграрних підприємств України. Протягом останніх десяти років серед сільськогосподарських підприємств найбільшу частку чистого прибутку мали середні підприємства, але у 2020 році спостерігається значне зростання прибутку малих підприємств. Дослідженнями встановлено, що значно переважає прибутковість підприємств, зайнятих у галузі рослинництва, на що сприятливо впливає помірний клімат, наявність чорноземів тощо.

Проте, не дивлячись на позитивну динаміку доходів сільськогосподарських підприємств, спостерігається і тенденція до зростання їх витрат. Тому аграрна сфера потребує фінансування, що зумовлено необхідністю погашення поточних витрат, оновлення та модернізації застарілої техніки, страхування існуючих ризиків тощо.

Ключова роль у вирішенні цього питання належить державі. Для підтримання аграрної галузі було б доцільно з боку держави здійснювати ефективніший контроль за ринковими цінами на сільськогосподарську продукцію, здійснювати регулювання мінімальних цін, фінансування, кредитування, страхування та ін.

Conclusions. To date, the positive dynamics of the profitability of agricultural enterprises of Ukraine is being monitored. Over the past ten years, medium-sized businesses have had the largest share of net profit among agricultural businesses, but 2020 has seen significant growth in small business profits. Research has established that the profitability of enterprises engaged in the field of crop production is significantly higher, which is favorably influenced by the moderate climate, the presence of chernozems, etc.

However, despite the positive dynamics of incomes of agricultural enterprises, there is also a tendency to increase their costs. Therefore, the agricultural sector needs financing, which is due to the need to pay off current costs, renew and modernize outdated equipment, insure existing risks, etc.

The key role in solving this issue belongs to the state. To support the agricultural sector, it would be advisable for the state to exercise more effective control over market prices for agricultural products, to regulate minimum prices, financing, lending, insurance, etc.

Список використаних джерел

1. Осовська Г. В., Юшкевич О. О., Завадський Й. С. Економічний словник. Київ: Кондор, 2009. 358 с.
2. Ярошевич Н. Б. Фінанси підприємств: навч. посібник. Київ: Знання, 2012. 341 с.

3. Посилаєва К. І. Підходи визначення прибутку для аналізу ефективності діяльності підприємства. Вісник ХНАУ. Сер. Економіка АПК і природокористування. 2008. Вип. 7. С. 83–87.
4. Матюшенко І. Ю. Основи фінансового менеджменту: навч. посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2003. 320 с.
5. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. №2755 – VI. Верховна Рада України. 31 серпня.
6. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України від 7 лютого 2013 р. № 731. Офіційний вісник України. 2013. 31 серпня.
7. IASB: 929_021: 2012. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 2 (МСБО 2). Запаси. [Чинний від 2012-01-01].
8. Дані Державної служби статистики в Україні про формування чистого прибутку (збитку) підприємств за видами економічної діяльності. Державна служба статистики. URL: https://ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2015/fin/fchpr/fchpr_u/arh_f_chpr_ved_u.htm. (дата звернення: 31.08.2022).
9. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>. (дата звернення: 31.08.2022).
10. Дані Державної служби статистики в Україні про фінансові результати до оподаткування підприємств за видами економічної діяльності. Державна служба статистики. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2018/fin/fin_new/fin_new_u/arh_fr_ed_u.htm. (дата звернення: 31.08.2022).

References

1. Osovskaya N. V., Yushkevych O. O., Zavadskyi Y. S. Ekonomichniy slovnyk [Economic dictionary]. Kyiv: Kondor, 2009. P. 358.
2. Yaroshevych N. B. Finansy pidpriemstv: navch. posibnyk [Enterprise finance]. Kyiv: Znannia, 2012. P. 341.
3. Posylaieva K. I. Pidkhody vyznachennia prybutku dlia analizu efektyvnosti diialnosti pidpriemstva [Approaches to determining the profit for the analysis of the efficiency of the enterprise]. Visnyk KhNAU. Ser. Ekonomika APK i pryrodokorystuvannia. No. 7. 2008. P. 83–87.
4. Matiushenko I. Yu. Osnovy finansovoho menedzhmentu: navch. Posibnyk [Basics of financial management]. Kyiv: Tsentr navchalnoi literatury, 2003. P. 320.
5. Podatkovyi kodeks Ukrainy vid 02.12.2010 r. No. 2755 – VI. Verkhovna Rada Ukrainy. 31 serpnia.
6. Pro zatverdzhennia Natsionalnoho polozhennia (standartu) bukhgalterskoho obliku 1 “Zahalni vymohy do finansovoi zvitnosti” [On the approval of the National Regulation (standard) of accounting 1 “General requirements for financial reporting”]: Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy vid 7 liutoho 2013 r. No. 731. Ofitsiyni visnyk Ukrainy. 31 serpnia.
7. IASB: 929_021: 2012. Mizhnarodnyi standart bukhgalterskoho obliku 2 (MSBO 2). Zapasy [International Accounting Standard 2 (IAS 2). Reserves] [Chynnyi vid 2012-01-01].
8. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy (2015). Formuvannia chystoho prybutku (zbytku) pidpriemstv za vydamy ekonomichnoi diialnosti [Data of the State Statistics Service of Ukraine on the formation of net profit (loss) of enterprises by types of economic activity], Kyiv. URL: https://ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2015/fin/fchpr/fchpr_u/arh_fchpr_ved_u.htm. (data zvernennia: 31.08.2022).
9. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy: veb-sait. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (data zvernennia: 31.08.2022).
10. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy (2018). Finansovi rezultaty do opodatkuvannia pidpriemstv za vydamy ekonomichnoi diialnosti [Data of the State Statistics Service of Ukraine on financial results before taxation of enterprises by types of economic activity], Kyiv. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2018/fin/fin_new/fin_new_u/arh_fr_ed_u.htm. (data zvernennia: 31.08.2022).